

Naročnina

Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
nedeljska izdaja
celotno v Jugoslaviji 120 Din, za
inozemstvo 140 Din

SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi se ne vračajo, nevrnjeni
pisma se ne sprejemajo. Uredništvo
telefon št. 2050, upravnštvo št. 2328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Cerkveni
račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.347
za inzerate, Sarajevo št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Cene oglasov
1 stolp, peti vrsta
malih oglasov po 150
in 2 D, večji oglaš
nad 45 mm višine
po Din 2-50, velik
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
Pri večjem
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljka in
dneva po prazniku

Ljubljana, 5. novembra.

Pred par tedni smo slišali in brali poročila slovenskih oblasti o njihovih delih in uspehih v prvem letu. Bilo je to leto kot blagodejna pomlad v našem gospodarstvu. Vzklile so nove sile, vstvarili so se novi pogoji gospodarstva preporoda.

Ni ostalo le pri načrtih in pripravah, ki so bili neobhodno potrebni. Prvo leto ima že tudi vsak srez v slovenskih pokrajinah po eno ali več čisto učinkovitih novih velikih del, novih naprav, ki pričajo o novem življenju, ki je prišlo z oblastnimi samoupravami v deželo.

Nasprotno časopisje nas je napadlo, ko smo to podčrtali, češ da se hvalimo, kot bi oblastni odbor in SLS iz lastnega žepa dajala. Sicer je ugovor neumen, pa nam je dober povod, da to povemo:

Oblast zbira te prispevke kot zakonita samoupravna edinica in oblastni odbor s temi dohodki gospodari. Za to gre ali je to gospodarstvo dobro ali ne. Če je dobro, če dviga produkcijo dežele, če pospešuje splošno kulturo naroda, če izboljšuje socialni položaj revnih slojev, potem je denar oblastne samouprave v dobrih rokah, je politika naših oblasti dobra. Mi trdimo, številke dokazujejo in dežela čuti, da je ta politika dobra, da, najboljša, vzorna.

Kajti, če bi bili oblastni odbori n. pr. v rokah kake SDS, bi šlo oblastno gospodarstvo rakovo pot, bi pospeševalo korupcijo in bilo kvečjemu v podporo in potuho kakih frakarskih družb; deželnemu premoženju bi se godilo pač kot se je še vsakemu, ki je prišlo pod prste SDS.

Davkoplačevalci pa bi morali tudi taki oblasti plačevati zakonite prispevke. Tam in tedaj bi bila kritika proti oblastnim datjavam primerna in na mestu. Kajti za slab gospodarstvo človek nerad kaj prispeva in godnja, če mora prispevati, čeprav ve, da niti on niti njegova okolica od prispevka ne bo imela nobenega haska.

Na dobrem gospodarstvu pa je vsakdo rad udeležen. Tako je v zasebnem življenju, tako mora biti tudi v javni skupnosti.

Takoj v začetku drugega zasedanja sta se slovenski oblasti lotili najtežjega, pa najvažnejšega dela, svojih proračunov za prihodnje leto. Ker velika dela, ki jih oblasti hočeja v prihodnjem letu izvršiti, zahtevajo primernih dohodkov, so nasprotniki dvignili jerihonski krik proti novim ogromnim davkom, ki jih nalagajo klerikali.

SLS je za kričanje vnaprej prav točno vedela. Mogla bi — odkrito povedano — v oblasti izhajati tudi brez vsakega novih davščin. Toda tako ravnanje bi pomenilo nepošteno demagogijo ter okrnitev in odlaganje izvršitve mnogih najvažnejših nujnih del v oblasti.

Zato je SLS v obeh oblasteh brez strahu, sklicujoč se na svoje pošteno ravnanje z javnim denarjem in na velike uspehe prvega leta, izpopolnila svoj proračun tako, kot po mnenju najboljših naših mož odgovarja skupnim potrebam.

Glavni viri oblastnih samouprav so itak ostali isti kakor v lanskem proračunu. V kolikor sta slovenski oblasti siskali novih virov, sta se skrbno držali teh-le načel: Nobenega konsumnega davka — ljubljanska oblast misli celo na znižanje in odpravo edinega konsumnega davka na premog. Mislimo, da je to najvažnejše načelo ljudske, socialne davčne politike. Kot druga smernica velja, da naj vse datjave ohranijo čim največ značaj prostovoljnih datjav, ki obremenjujejo tistega, ki si hoče privoščiti gotove obdavčene predmete, dasi mu niso neobhodno potrebni.

In končno je zlasti ljubljanski oblastni odbor gledal na to, da ima sicer popoln sistem davkov, ki pravilno porazdeljuje bremena na vse sloje, pa vendar čim enotnejšo in čim enostavnejšo vrsto davkov. Zato je opustil razne naklade na vse mogoče liste, listine in druge predmete, ki davkoplačevalcu delajo obilo sitnosti, finančni efekt pa ni sorazmerno jak.

Ta načela je ljubljanski oblastni odbor zagovarjal, ko so se prvič sestale oblasti zagrebška, karlovaška, osješka, mariborska in ljubljanska, da ugotove skupne smernice za sestavo proračuna. Kljub temu, da v Karlovcu vlada SDS, v Zagrebu in Osijeku pa HSS, so te oblasti soglasno dogovorile svoje ravnanje pri bodoči sestavi proračunov.

V tej smeri je ljubljanska oblast pred vsem poostila datjave na alkohol. Alkohol je morilec našega naroda, pa naj bo v žganju ali vinu. Podrugod so ga z davki že učinkovito pregnali in prav je, da ga tudi mi. In

Razcepljenost v KDK

č Zagreb, 5. nov. (Tel. »Slov.«) V zagrebških političnih krogih se ugotavljajo razlike med SDS in HSS. Tisti del, ki ga vodi frankovsko naziranje glede na politična vprašanja, se zdi, da gre na levo, pri samostojnih demokracijah pa se opaža gotovo stremljenje, da bi onemogočili vsak poskus, ki bi borbo KDK pripeljal pred neizogibne težave. Ta razlika se je posebno opazila na shodu HSS pri Sv. Ivanu v Zeleni in na zboru SDS v Splitu. Grisogono je obtoževal nekatere zagrebške kroge, da vodijo dvomljivo politiko, s čemer je izval veliko nezadovoljstvo med radičevci. Včerajšnji shod v Splitu je pokazal, da Grisogono nadalje vztraja v borbi proti politiki KDK. Ostro je nastopil proti prizadevanju radičevcev, ki gredo v volitve z geslom za hrvatstvo in proti jugoslovanstvu, v boj proti orientaciji dr. Taglić in Grisogona samega. Grisogono vstaja proti takemu delu in pravi, da bi imele biti te volitve dokaz proti režimu, ne sme pa biti govora o borbi med Srbi in Hrvati ter hrvat-sko ideologijo proti jugoslovanstvu. Pravi, da si je treba prizadevati, da se pridobi za borbo KDK tudi poštena srbska javnost. Ostro je vstal proti zagrebškemu listom, ki s simpatijami spremljajo Nedeljkovičev pisanje v belgradskem »Vremenu«. Tu se stikata dva ekstrema.

Na shodu pri Sv. Ivanu v Zeleni je Predavec, ki je zavzemal vedno nepomirljivo stališče, dejal, da nihče več ne misli na narodno

edinstvo. Tisti, ki ne more biti človek, ne more biti brat. Najznačilnejše je, da je Predavec izjavil, da noga nobenega radičevca ne bo nikoli več stopila na tla belgrajske skupščine, kar pomenja, da HSS ne reflektira na noben sporazum, nego da išče drug način, da se uredi hrvatsko vprašanje. Predavčeva izjava je zelo neugodno odjeknila v treznih vrstah HSS, ker uvidevajo, kako neugoden je tak nastop. Uvidevajo, da se stranki pripravljajo nepravilne in se stranka izključuje iz vsake trezne akcije. Vaš dopisnik je zvedel, da je ta izjava inspirirana iz nepomirljivih vrst HSS, ki hočejo izzvati Pribeževića in ga v KDK onemogočiti. Govori se, da delata v tej smeri Josip Predavec in dr. Krnjević.

a Belgrad, 5. nov. (Tel. »Slov.«) Današnje »Novosti« ugotavljajo, da je prišlo v vodstvu KDK do velikega razcepa. Zlasti nedeljski govori so prepričali volivce, da nazori vodstva opozicije niso enotni. Dr. Maček pravi, da se sploh ne povrnejo več v belgrajsko skupščino, Grisogono ga je pa zavrnil. Zelo značilno je tudi posebno Trumbićevo stališče, ki se z dr. Mačkom nikakor ne strinja.

a Sarajevo, 5. nov. (Tel. »Slov.«) Med muslimani in radičevci je prišlo do sporazuma glede volitve župana. Za župana bo najbrž izvoljen Bičakdžić, za podžupana pa bo radičevac. Samostojni demokrati bodo nasproti tej koaliciji najbrž v opoziciji.

Začetek zasedanja skupščine

a Belgrad, 5. nov. (Tel. »Slov.«) Z zasedanjem skupščine je parlamentarno delo zopet oživilo. Današnja seja je bila sicer formalnega značaja. Kljub temu pa je bila imponirajoča slika velike kompaktnosti poslancev. Se pred otvoritvijo so se poslanci v klubih živahno posvetovali, kako plodonosno izrabiti novo zasedanje. Seji so polnoštevilno prisostvovali poslanci vladne večine in ministri. Navzoči so bili tudi zemljoradniki. Izmed opozicije se je pogrešal razen poslancev KDK, od katerih pa se poslanec Pucelj mudi v Belgradu, samo poslanec Petejan. Petejan je še razdvojen. Osebnost je zato, da bi hodil k sejam, njegova okolica pa še vedno razpravlja o tem, kdo naj bi bil zglad, Zagreb ali Belgrad. Značilno je, da se Petejan zadovoljuje samo s pismenimi odgovori na svoje interpelacije.

Za naše denarne zadrage

a Belgrad, 5. nov. (Tel. »Slov.«) Iz Prage se je vrnila delegacija, ki jo je naša vlada pred tedni poslala na Češkoslovaško, da se pogaja z zastopniki češkoslovaške vlade o izplačilu terjatev, ki jih ima naša država in zavodi na Češkoslovaškem in obratno. Po daljših pogajanjih se je dosegel sporazum, da plačajo Čehi naši državi in našim denarnim zavodom za vsako avstrijsko krono pol češke krome. Jugoslovani morajo plačati pol dinarja. Češkoslovaški parlament je ta sporazum že odobril. Sedaj pa mora slediti tudi odobritev s strani naše skupščine. Delegati naglašajo, da je ta sporazum, ki so ga češkoslovaški parlamentarci podpirali, ugoden za naše upnike in dolžnike.

K tej vesti pripominjamo, da gre predvsem za terjatve denarnih zavodov (hranilnic, zadrug

itd.), ki so imeli pred vojno naložen svoj kapital v denarnih centralah na ozemlju Češke in Moravske. S tem sporazumom, posebno pridobijo naše denarne zadrage, rafajzovke, kajti ta sporazum je najugodnejši od vseh, ki jih je doslej naša država sklenila z drugimi državami.

Kraljevska dvojica v Parizu

Nj. V. kralj in Nj. Vel. kraljica sta prispela včeraj v Pariz. Na kolodvoru so ju sprejeli naš poslanik g. Spalajković in poslaniško osebje.

Savčičeva akcija

a Belgrad, 5. nov. (Tel. »Slov.«) G. Miloš Savčić se je vrnil v Belgrad. Kakor se je zvedelo iz njegove okolice, je prosil predsednika vlade, da bi mu dovolil sestanek, na katerem bi mu obrazložil svoje dosedanje uspehe.

Sodniki zadovoljni

a Belgrad, 5. nov. (Tel. »Slov.«) Včeraj in danes se je vršila letna skupščina sodnikov iz bivše Crne gore in Srbije. Skupščina se je pričakovala z velikim zanimanjem, ker se je pričakovalo stališče sodnikov do sodniškega zakona. Ugotovilo se je, da so sodniki s sprejetim zakonom na splošno zadovoljni. Izrekla se je zahvala pravosodnemu ministru in članom zakonodajnega odbora, ki so brez ozira na pripadnost strank podpirali sodniški stan.

V imenu pravosodnega ministra se je udeležil seje načelnik g. Danič, ki je poročal, da namerava minister v teku tega zasedanja predložiti cel niz zakonskih predlogov, ki v glavnem obravnavajo materijo naših sodnij.

Srbske skupščine se je udeležil kot gost slovenski sodnik dr. Kravina, ki je bil živahno pozdravljen. Nadalje so se sestale sodniških društev. Delo se bode jutri nadaljevalo. Gre za ustanovitev osrednjega sodniškega društva. Podčrtati je, da se je seje udeležil zagrebški delegat, sodnik g. Puškuš.

Razne vesti iz Belgrada

a Belgrad, 5. nov. (Tel. »Slov.«) Državljanstvo so dobili: Anton Podlaha, strojnik iz Ptujja, ing. František Dedek iz Ljubljane, Ivan Mahnič iz Ljubljane. — V Belgrad je prispel v imenu ljubljanskega oblastnega odbora v svojih intervencijah profesor g. Jarc, ki je dolgo konferiral s poslanci Jugoslov. kluba in predsednikom g. dr. Korošcem. — V Belgradu se mudi ljubljanski knezoškof g. dr. A. B. Jeglič. Prišel je službeno. Obiskal je Jugoslovanski klub in predsednika vlade g. dr. Korošca. — V Belgrad je prišel intervenirat za zaprte Orjunaše njihov zagovornik g. dr. Capuder. — Šef oddelka za socialno politiko g. Karel Golja je odlikovan z redom sv. Save IV. razr. — Ker je krošnjarstvo prepovedano, je belgrajska policija prepovedala krošnjarjenje vsem krošnjarjem. — Za zagovornika za Punišo Račiča se je prijavil sloven. odvjetnik v Belgradu g. dr. Vinko Zorc, kar je dalo povod za mnoge komentarje. — Danes popoldne je bila prva seja zakonodajnega odbora. S 24 glasovi je bil izvoljen za predsednika g. Kosta Timotijević, za popredsednika g. dr. Josip Hohnjec in g. dr. Laza Marković, za tajnika pa Jeltić. — Jutri se vrši skupščinska seja. Na dnevnem redu je izvolitev finančnega odbora. Kakor smo se poučili, bo vladna koalicija kandidirala za predsednika dr. Milana Stojadinovića. — V teku današnjega dne so imeli vsi parlamentarni klubi, med njimi tudi Jugoslovanski, daljše seje, da se porazgovorijo o delu v bodočem zasedanju.

Volivno gibanje v Splitu

č Split, 5. nov. (Tel. »Slov.«) Včeraj se je vršil shod HPS v Splitu, na katerem so govorili Dragutin Bartulica, Miho Poduje in dr. Jakaš Herceg. Na shodu se je govorilo o političnem položaju. Nato se je sprejela resolucija, ki pravi med drugim:

Pristaši HPS iz Splita na shodu 4. novembra izrekajo predsedniku Jugoslovanskega kluba, predsedniku ministrskega sveta, notranjemu ministru g. dr. Korošču in ministru za socialno politiko g. Stjepanu Bariču svoje polno zaupanje. Prosimo ju, da brez ozira na številne zapreke, na katere bosta v svojem plemenitem delovanju naletela, nadaljujeta svoje dosedanje premišljeno delo za pravično zadovoljitev opravičenih teženj Hrvatov in Slovencev v sporazumu z brati Srbi.

kostna, za oblast pa bo skupen prispevek 500.000 Din precej pomenil.

Nasprotniki bodo najbolj vpili proti 30% nakladi na dohodek od zemljišč. Naš kmet pa ve, da je to najmalenkostnejša datjava, ki jo od tega stanu oblast sploh more zahtevati. On ve, da bo s to doklado vred po novem letu po zaslugi SLS plačal veliko manj davka kot doslej. On ve, da so vse druge oblasti že prejšnje leto naložile kmetom veliko večja in višja bremena, on ve, da slovenski oblasti v največji meri delata za kmetstvo prebivalstvo.

Popolno razumevanje za socialno šibke sloje, je oblast pokazala pri 30% nakladi na dohodek obratov in podjetij. S tem davkom je pritegnila oblast obrt in trgovino, da tudi prispevata svoj delež za oblast, izvzela pa je vse male obrate, ki delajo z manj kot štirimi strokovno izvežbanimi pomočniki.

Isto socialno načelo se je uveljavilo pri 30% nakladi na dohodek zasebnih nameščenec. Plačajo na samo tisti, ki imajo nad 4000 Din mesečne plače.

kdor ima za alkohol, naj prispeva za oblast. Zviša se naklada na vino na 1 Din na liter. Zakaj? Predvsem zato, ker je zveza gostilničarskih zadrug lani, ko je oblast naložila le 35 par na liter, v okrožnici naročila gostilničarjem, naj dvignejo ceno vinu za 1 Din. Zakaj bi ta dinar ne šel v korist skupnosti v oblasti? Dalje se je ugotovilo, da se pri nas konsumira le tretjino domačega, dve tretjini pa od drugod uvoženega vina. Ta davščina zadene torej po večini tuje vino.

Dalje dobimo takso na nove gostilniške koncesije. Vsi jo moramo pozdravljati, najbolj pa dobri, vestni gostilničarji. Gostilen imamo brez števila. Na deželi pride na 200 ljudi, v mestu pa na 150 prebivalcev ena gostilna. Novih preženj za gostilne je vedno več. Naj se te nove nepotrebne gostilne, ki pome-nijo socialno zlo, vsaj obremene, da bodo prispevale za skupnost.

Nova je taksa na lovišča in ribolove. Lov in ribolov je športni luksuz, ki si ga privoščijo imovitejši ljudje. Ta taksa je zanje malen-

Nov je tudi davek na zaposlitev inozemskih uslužbencev. Pri nas so domača in inozemska podjetja, ki zaposlujejo tuje delavce in nameščence. Naš človek je le za kramp in lopato, najnižjega težaka doma in na tujem. Oblastni odbor hoče iz dohodkov tega davka ustvariti fond za strokovno izobrazbo tehničnega osebja. Ta fond naj bi gradil strokovne šole, pošiljal naše fante na preizkušnje po svetu, ta fond naj bi slovenskemu delavcu in nameščencu pripomogel do najpopolnejše moderne izobrazbe, da bo naš človek mogel zasedati tudi prva mesta v podjetjih v Sloveniji, drugod v državi in tudi v tujini — če že mora tja. Oblastni odbor je tozadevno akcijo že začel in jo hoče vsestransko izpopolniti.

Tisti, ki bodo te dni vpili proti proračunom slovenskih oblasti, naj vedo, da jih vsak smatra za zlohotne ubijavce največje in najmočnejše vzorne slovenske samoupravne ustanove, ki jo hoče naš narod varovati kot svoje oko.

Proračun ljubljanske oblasti

IZDATKI.

I. Splošna oblastna uprava 3.361.564 Din. V tej svoti so vsi izdatki za oblastno upravo, oblastno skupščino, dnevnice obl. poslancev ter uradnikov.

II. Deželna kultura 13.362.804 Din. Posamezne postavke v tem poglavju jasno dokazujejo skrb ljubljanske oblasti za dvig našega kmetijstva. V dokaz navajamo nekaj postavk. Kmetijski in gospodinski tečaj ter poučna potovanja 120.000 Din. Kmetijske razstave in tisk 50.000 Din. Podpore gospodinskim šolam 50.000 Din. Podpore kmetijsko- in gospodarsko-nadaljevalnim šolam 120.000 Din. Podpore za kmetijsko in gospodinsko naobrazbo osnovno-šolskega učiteljstva 100.000 Din. Skupaj za kmetijsko izobrazbo 440.000 Din.

Prispevki za nabavo umetnih gnojil in semen 220.000. Zatiiranje rastlinskih bolezní 25.000. Podpore za nabavo poljedelskih strojev 120.000 Din.

Za dvig živinoreje 2.525.000 Din. Za vinogradništvo 650.000; za sadjarstvo 185.000; za vrtnarstvo 30.000; za pospeševanje gozdarstva 50.000; za zadržno šolstvo 90.000. Podpore vsled elementarnih neugod 500.000 in za veterinarstvo 120.000 Din; za kmetijsko zadržništvo 350.000.

Agrarne operacije in melioracije 1.602.216 dinarjev.

Izdatki za kmetijsko šolstvo so proračunjeni tako-le: Kmetijska šola na Grmu 1.416.216; Mlekarska šola v Škofji Loki 583.100; Podkovska šola v Ljubljani 246.780. Skupaj za kmetijsko šolstvo 2.201.096 Din.

Oblastna posestva v Mali Loki in Robežni 483.740 Din; Zrebrčarna na Selu 742.520; Ribje vališče v Boh. Bistrici 60.000. Investicije 2.000.000.

III. Javna dela in obl. imetje 14.067.904. Ti izdatki so v prvi vrsti namenjeni za vzdrževanje in zboljšanje deželnih, okrajnih in dovoznih cest in mostov.

Službeni prejemki cestarskega osobja 8.950.000 Din.

Prispevki cestnim odborom in obmejnim nastopom 6.000.000 Din.

Vzdrževanje od države prevzetih cest 90.000 Din.

Vzdrževanje mostov čez Savo 200.000.

Prispevki za občinske ceste 300.000.

Prispevki za vodovode in vodne zgradbe 800.000.

Vzdrževanje in poprava obl. poslopij 1.000.000 Din.

IV. Obrt in trgovina 2.050.000. Med drugim je določeno za: obrtno-trgovsko nadaljevalne šole 225.000, gradbeni fond Trg. akademije 70.000; organizacijo oddelka za pospeševanje obrti 250.000; obrtno-trg. muzej 250.000; podpore obrtnim zadrugam 300.000; tujski promet in turizmo 250.000 Din.

V. Zdravstvo in javno skrbstvo 33.278.336 dinarjev. Za oblastne bolnice in sicer splošno bolnico v Ljubljani, bolnico za duševne bolezni, bolnico za ženske bolezni v Ljubljani, javno bolnico v Brežicah 21.266.480.

Skrbsteni zavodi, obl. mladinski dom v Ljubljani, gluhonemnica, obl. vzgajališče, zavod za slepe v Kočevju, mladinsko skrbstvo, skrb za uboge in onemogle 3.480.568. Izredni izdatki za bolnice 3.930.000.

VI. Socialno skrbstvo 2.174.000. Tu omejujemo posebej prispevek za zgradbo malih stanovanj 1.500.000.

VII. Prosveta 2.120.000. Za podpore prosvetnim namenom 500.000, za štipendije srednješolcem 120.000 in za povzdigo šolstva 1.500.000 dinarjev.

VIII. za obrestovanje in amortizacijo oblastnih dolgov 1.433.698 Din.

IX. Pokojnine in miloščine 200.000.

X. Med raznimi stroški je določenih za gasilstvo 100.000; proračunska rezerva pa znaša 1.000.000.

DOHODKI.

I. Lastni dohodki 10.394.845 Din. Od teh omenjamo nekatere: Prihranek prejšnjega leta 4.000.000. Donos oblastnih posestev in imetij 609.500, povračilo oskrbnin od samoplačnikov in zavarovalnih ustanov 4.620.000, dohodki gospodarstva zdravstvenih in skrbstvenih zavodov 5.097.000 Din.

Davščine.

1. 200% oblastne doklade k drž. taksi za gostilniške in kavarniške pravice 80.000 Din.

2. 30% obl. doklada k drž. davku na dohodek od zemljišč 1.200.000 Din.

3. 30% obl. doklada k drž. davku na dohodek od podjetij, obratov in poklicev 1. in 2. skupine 2.200.000 Din.

4. 30% obl. doklada k drž. davku na dobiček podjetij, zavezanih javnemu polaganju računov.

5. 30% obl. doklada k drž. davku na dohodek od nesamostalnega dela in poklica 400.000.

6. Oblastna davščina od zaposlitve inotemskih delavcev 500.000.

7. Oblastna davščina od lovišč in ribolov 600.000.

8. 6% oblastna taksa od vrednosti kinematografskih vstopnic 300.000.

9. Oblastna taksa na gledališke karte 150.000 Din.

10. Obl. taksa na javne plesne in nočne zabave 500.000 Din.

11. Obl. taksa na motorna vozila 400.000.

12. Trošarina na potrošnje premoga 300.000 Din.

13. Obl. doklada k drž. trošarini na vino po 1 Din od litra 15.800.000 Din.

14. 100% obl. doklada k drž. trošarini na vino 50.000 Din.

15. 100% obl. doklada k drž. trošarini na pivo 2.000.000.

16. 100% obl. doklada k drž. trošarini na navadno žganje 2.800.000 Din.

17. 100% obl. doklada k drž. trošarini na alkohol (spirit, rum, konjak in likerji) 7.000.000 Din.

Romunska kriza

v Bukarešt, 5. nov. (Tel. »Slov.«) Včeraj je sprejel regentski svet voditelje strank Mania, Avaresca, Jorgo, in dr. Lupo in jih pozval, da se sestavi koncentracijska vlada. — Maniu je odklonil in predlagal vlado narodno-kmetijske stranke. Ostali voditelji strank so nato predlagali, da se sestavi koalicijska vlada brez narodno-kmetijske stranke. Ker se sestava nevtiralne vlade, morda po princu Stirbeyu ali generalu Presanu radi gospodarskega in finančnega položaja smatra za nemogočo, se smatra kabinet narodno-kmetijske stranke za edino mogočo rešitev. Voditelj neodvisne kmetijske stranke dr. Lupo je odpovedal svoj dosednji dogovor z liberalci. Za volivno kampanjo namerava ustanoviti opozicijski blok skupno z Jorgo in Avarescom.

v Bukarešt, 5. nov. (Tel. »Slov.«) V rešitvi romunske krize je nastal kratek odmor, ki bo trajal najbrže do četrta do vrnitve Titulescu. Regentski svet vztraja pri tem, da se eventualno sestavi koncentracijska vlada, da se pred končno ureditvijo političnega položaja, ki bi imel za neizogibno posledico tudi razpust parlamenta, sestavi provizorična vlada, ki naj bi delala s sedanjim parlamentom, da bi se mogel izvršiti sporazum z Nemčijo in sprejeti predlogi o izvedbi posojila in ureditvi posojila in ureditvi stabilizacije. Taka vlada naj bi ostala na krmilu samo tri do štiri tedne in bi imela biti sestavljena iz zastopnikov vseh strank. Maniu je že naprej odklonil to rešitev dasi so se vse druge stranke izjavile za to. Regentski svet hoče sedaj o tej stvari slišati še Titulescu in eventualno poskusiti, da Titulescu sestavi tako vlado. V političnih krogih pa se smatra za izključeno, da bi Titulescu mogel prevzeti tako nalogo, ker je sedaj najvažnejša stranka, to je narodno-kmečka stranka, to idejo odločno odklonila. Neodvisni listi soglasno zahtevajo, da se sestavi močna in homogena vlada. Tako vlado pa bi mogla sestaviti samo narodna-kmečka stranka pod vodstvom Mania. Poslevoedeči odbor narodne kmečke stranke je odobril zahteve Mania, ki jih je stavil regent. svetu. Za danes zvečer je bila določena pri regentskem svetu avdiencia Vintila Bratiana, ki pa je bila v zadnjem trenutku odpovedana, ker se je rešitev krize zavlekla.

Pred vladno krizo v Franciji?

v Pariz, 5. nov. (Tel. »Slov.«) Na sestanku radikalne stranke v Angersu se je včeraj stavila zahteva, da se izdatki za vojsko zmanjšajo za 1 milijardo. Zahtevalo se je dalje, da se izvede davčna reforma, da se priznajo strokovne zveze ter da se umakne ta čl. 70 in 71 finančnega zakona, kakor tudi da se radikalni ministri v slovesni obliki obvežejo na ta program. Ker se je Poincare opetovano odločno izjavil posebno proti prvim trem zahtevam in ker je šele pred kratkim v finančni komisiji nastopil proti temu, da bi se proračunski predlog kakorkoli spremenil, se pričakuje kriza vlade narodnega edinstva, če ne bo Poincare proti pričakovanju popustil.

v Pariz, 5. nov. (Tel. »Slov.«) Kljub sklepu na sestanku radikalne stranke, da se naloži njenim zastopnikom v parlamentu dolžnost, nastopiti proti čl. 70 in 71 fin. zakona, za redukcijo vojaških izdatkov za 1 milijardo, za zmanjšanje davkov in za neomejeno koalicijsko pravo ter glasovati proti vladi, če bi se branila, sprejeti ta minimalni program, in kljub temu, da je Poincare v zadnjih dneh v vseh teh vprašanjih nastopil proti radikalnim socialistom in izjavil, da bo proti vsaki spremembi proračuna stavljal vprašanje zaupanja, ker ne more priznati nobenega zmanjšanja izdatkov za vojsko in mornarico in ker uradnikom pod nobenim pogojem ne bo priznal neomejenega prava koalicije, — se danes ne veruje več na krizo vlade. Potem, ko so desničarski listi tako hvalili Herriota, se zdi, da je Herriot potolažil svoje strankarske tovariše in da bo torej ostalo vse pri starem. Sestanek radikalnih socialistov se vrši dalje. Danes razpravlja o gospodarskih in finančno-političnih problemih.

Polet Zeppelina v Berlin

v Berlin, 5. nov. (Tel. »Slov.«) Zrakoplov »Graf Zeppelin« je jutraj ob 2 zapustil Friedrichshafen in letel preko Ulma, Stuttgarta, Darmstadta, Frankfurta, Kassela, Hasslaua in Nauena v Berlin, kamor je došel ob 8.50 in se ob 9.40 spustil na tla. Dr. Eckenerja in njegovo posadko so sprejeli državni prometni minister, pruski notranji minister in berlinski župan. Opoldne je bil sprejem pri Hindenburgu, takoj nato pa pri državnem kanclerju.

Skupaj vse davščine 36.180.000 Din. Prispevki od drugih oblasti 3.744.000. Prispevki od države 23.799.461.

O tendenci in motivih proračuna, kakor tudi o smernicah dela ljublj. oblasti bomo še obširno govorili v prihodnjih številkah lista. Za danes samo opozarjamo vse somišelnike, da se niti najmanj ne ozirajo na kričanje nasprotnikov in na njih demagoško govorjenje o novih davkih.

Težak finančni položaj romunske države, ki je regentski svet pripravil do tega, da se reši vprašanje posojila še pred odločilnim preokretom v političnem položaju, se najbolje označi s tem, da mora Romunija dne 15. decembra poravnati zapadli kupon 5 milijard lejev za romunsko rento.

Če se bo Maniu poverila setava vlade in če bo Titulescu prevzel zunanje ministrstvo, bo Titulescu takoj po sestavi vlade potoval v Berlin, kar je že preje nameraval, da nadaljuje svoje razgovore, ki jih je začel z dr. Stresemannom na rivierji o končni ureditvi vseh nerešenih vprašanj med Nemčijo in Romunijo.

v Varšava, 5. nov. (Tel. »Slov.«) O romunski krizi se čuje, da je že Pilsudski, ko je bival v Bukarešti, dobil od Mania izjavo o romunski politiki, iz katerih je lahko sklepal, da bo Maniu kmalu nastopal aktivno.

v Bukarešt, 5. nov. (Tel. »Slov.«) Izvrševalni odbor narodne kmetijske stranke je imel danes zvečer sejo, s katere je bil izdan komunike, da narodna kmetijska stranka sedanjí položaj opazuje mirno in da zaupa na pravico in resnico, ki je na strani nar. kmetijske stranke. Treba je počakati na prihod Titulescu, vendar pa stranka ne bo podpirala nobene koncentracijske vlade. Prepričana je, da bo regentski svet poveril stranki sestavo vlade. Komunike povdarja, da so vesti o tem, da je prišlo po demisiji Bratianove vlade v Erdelju do nemirov, neresnične in da so jih širili provokaterji, da bi s tem vplivali na regentski svet.

v London, 5. nov. (Tel. »Slov.«) Kakor poroča »Daily Telegraph«, se bo izdaja prvega dela romunskega posojila, ki je bila določena za konec novembra, radi krize najbrže zavlekla.

v London, 5. nov. (Tel. »Slov.«) O romunski kabinetni krizi se tukaj razpravlja zelo živo. V City se omenja, da regentski svet nikakor ni postopal prostovoljno, temveč da so finančni prijatelji Romunije v inozemstvu dali vedeti regentskemu svetu, da bi podpis romunskega posojila bil zelo nezadosten, če bi bila opozicija nezadovoljna s sestavo romunske vlade. V Angliji bi zelo dobro vplivalo, če bi se postavila koalicija s Titulescom na čelu.

Francosko-italijanski sporazum

v Pariz, 5. nov. (Tel. »Slov.«) Kakor poroča »L'Oeuvre«, se bodo kmalu zaključila francosko-italijanska pogajanja o prijateljski pogodbi. S pogodbo se bodo dovolile Italiji poprave meje v Tripolisu, zakar pa bo morala Italija opustiti vse svoje zahteve po Tunisu in Sahari. Po angleškem vplivu so bile odklonjene italijanske želje po Siriji, pa tudi italijansko angleški dogovor o Abesiniji se ne bo nič omenjal.

Albanske vesti

v Dunaj, 5. nov. (Tel. »Slov.«) Kakor poroča »Neue Freie Presse« iz Rima, se govori, da bo pravoslavna duhovščina v Albaniji v velikem številu prestopila v katoliško vero, češ da je to v zvezi s političnim položajem v Albaniji. Pravoslavna vera v Albaniji je radi pomanjkanja discipline, radi neizobrazbe in radi brezmejnih finančnih težkoč v razsulu.

v Pariz, 5. nov. (Tel. »Slov.«) Kot pretendent na albanski prestol se je po neki vesti »Journal« iz Madrida pojavil neki baron Beorleyu, ki se sklicuje na potomstvo po vojvodih iz Drača, ki so v srednjem veku vladali kot kralji Albanije.

Proti italijanski okupaciji

v Milan, 5. nov. (Tel. »Slov.«) Iz Cirenajke poročajo o krvavih bojih tamošnje italijanske posade z domačini. Južno od Djebel-Sode je prišlo do hudega boja, v katerem sta bila ubita dva italijanska častnika in 29 vojakov, dočim so imeli domačini nad sto mrtvih.

Drobne vesti

Napad na angleško ladjo. Iz Londona poročajo: Ko se je angleški parnik »Shas« odpeljal iz pristanišča v Hankavu, ga je napadlo 32 kitajskih študentov, ki so se vtihotapili na krcv. In izropalo ladjo. Pri tem je bil ubit en častnik ladje, dva mornarja posadke pa sta bila ranjena.

Ponesrečeni letalci. Znana ameriška letalca Collier in Tucker, ki sta v soboto poletela iz Los Angelesa, da dosežeta nov rekord v hitrosti, sta se ponesrečila v nedeljo pri Cuzoni v bližini Prescotta.

Letalski rekord. Letalski poročnik Greig je potolkel hitrostni rekord italijanskega letalca Bernardija, ki je dosegel hitrostni rekord 318,5 milj na uro, s hitrostjo 350 milj na uro.

Kolera v Indiji.

v London, 5. nov. (Tel. »Slov.«) »Exchange Telegraph« poroča iz Bombaya, da je v provinci Trawancore izbruhnila težka epidemija kolere. Dosedaj je bilo že več kot 2000 smrtnih žrtev ter se je ugotovila umrljivost bolnikov z 62 odstotka.

Lep uspeh švicarskih katolikov

O volitvah, ki so se vršile prejšnjo nedeljo v Švici, je prineslo nasprotno časopisje samo kratka in še to večinoma netočna poročila, dasiravno je pred volitvami napovedovalo zmago socialistov in liberalcev. Volivni rezultati, ki so definitivni, pa kažejo ravno nasprotno lep napredek švicarske katoliške konservativne stranke.

Stališče te stranke je bilo toliko težje, ker sta obe važnejši nasprotni stranki, socialistična in liberalna, nastopali v volivni borbi enotno proti ljudski stranki! Tudi se je moralna stranka boriti z raznimi nasprotstvi med obema strujama. V švicarski konservativni stranki obstoja namreč kot povsem samostojna krščansko-socialna organizacija. Stranka sicer nastopa vedno enotno in je od vseh ljudskih strank v raznih državah morda ena najradikalnejših v vseh zadevah, ki so v zvezi s svetovnim nazorom. Stoji strogo na stališču, da mora biti politika izraz verskih načel v državnem in družabnem življenju. V volivnem programu je stranka najbolj poudarjala svoj gospodarski program: za socialno gospodarsko državo in odločno znananje državnega socializma. Razširjena je stranka predvsem v kantonih, ki imajo čisto poljedelski značaj in sicer v prakantonih: Uri, Schwytz in Unterwalden, v nemških Zug, Luzern, Appenzell-Innerroden, Valais in St. Gallen, v francoskem Fribourgu in italijanskem Tessinu. Kljub pretežni nemški večini v Švici sploh in pristaveš v stranki sta glavna njena voditelja bivši predsednik republike in minister zun. zadev ter bivši predsednik Društva narodov Motta in vodja fribourških katolikov Musxy, sedanjí finančni minister.

V volivni borbi je ljudska stranka edina, ki je pridobila tako na glasovih kakor na mandatih za parlament in za stanovsko skupščino. Od 42 mandatov je narasla na 46, dočim so socialdemokrati izgubili dve mesti v stanovski skupščini, priborili pa en mandat v parlamentu. Liberalna (radikalno-demokratska) stranka je sicer izgubila en mandat, ohranila pa je svoje glasove.

Katoliško časopisje pozdravlja ta uspeh in pravi, da je posledica predvsem složnega in enotnega nastopa. Naj bi te volitve, piše časopisje, bile dober nauk vsem voditeljem in prvakom stranke tudi za bodočnost, da bodo vedno složno nastopali, kajti samo na ta način bo stranka lahko ne samo odbila skupno ofenzivo socialistov in liberalov, nego tudi stalno napredovala.

Volitve imajo dalje tudi ta uspeh, da je zasigurana čvrsta in solidna meščanska vlada pod vodstvom katoliške konservativne stranke, ker so liberalne stranke zelo podvojene, socialisti pa so definitivno potisnjeni v opozicijo.

Iz časopisov

Grisogono pravi, da je pot KDK nevarna. Splitska »Nova Dob« list, ki je zelo blizu g. Grisogonu, komentira znani Grisogonov nastop proti pretiranemu plemenskemu šovinizmu Zagreba tako-le: »S svojim govorom je hotel dr. Grisogono opozoriti vodilne kroge v KDK, da je njihova pot nevarna in jim obenem povedati odkrito, da jim na tej poti SDS, odnosno njen boljši del, ne bo sledil...

Železniške brezplačne karte poslancev KDK. »Pravda« poroča, da predlagajo nekateri poslanci od Vukičevićeve skupine, da se odvzamejo poslancem, ki ne prihajajo v skupščino tudi brezplačne železniške karte.

Svetozar Pribečević in Miloš Savčič še vedno skupaj. V Pribečevićem listu »Glas« je objavljeno vabilo na podpis delnic za tiskarsko podjetje »Jedinstvo« v Belgradu. — Osnovna glavnica znaša 2 milijona Din. Med ustanovitelji sta na prvem mestu Svetozar Pribečević in Miloš Savčič. To pove pač več, ko vsi demantji Pribečevića, da dela Savčič le na svojo roko.

Predavanje o Visoki Tatri

Ob desetletnici proslave češkoslovaške republike je Slovensko Planinsko Društvo priredilo v veliki dvorani Uniona v ponedeljek ob 8 lep večer, posvečen planiski vzajemnosti slovenskih in češkoslovaških planincev. Češki turisti so že pred vojno stali s slovenskimi v bratski skupnosti in je prav, da se je SPD tudi ob desetletnici našega in češkoslovaškega osvobođenja spomnilo tudi na to bratsko vez, ki nas veže s prijateljskim slovenskim narodom. Večer je otvoril predsednik dr. Tominec in pozdravil zastopnike oblasti, predvsem velikega župana dr. Vodopivca in češkoslovaškega konzula dr. Resla. G. konzul je v iskrenem nagovoru poudaril, da nas poleg drugih bratskih stikov veže tudi planinstvo in turizem, ki ni eden najzadnjih kulturnih činiteljev v medsebojnem življenju obeh narodov. V poetičnem, v zanosnem govoru je zatem orisal lepoto in veličastno močovitost Visokih Tater že iz Planinskega Vestnika znani potopisec g. dr. C. Oblak. Z živo besedo in krasnimi barvanimi skioptičnimi slikami so vstajali pred nami temni granitni masivi, strmi gorški grebeni, obdani ob vznožju s prostranimi gozdi. Najlepsi kras teh skladov pa so modra jezera, ki so posejana po teh gorskih kotanjah. In letovišča, krasnih, komfortnih, tik ob vznožju velikih smo videli. Celo letoviška mesta, ki pričajo o podjetnosti Čehoslovakov, so že zrasla ob robu krasnih gozdnih planot. Velik napredek Čehoslovakov na polju turizma mora biti tudi za nas podnet, da privabimo v naše krasne gore vsako leto več tujcev.

Dunajska vremenska napoved. Nekoliko hladneje, pa še vedno milo vreme, morda oblačno, morda ne, mnogo padavin ne bo.